

GT 1986-05-05

Jag är medlem i Sveriges största fredsrörelse

Om människor - Måndag - torsdag i GT

Försvaret - en sluten värld.

En värld bakom grindar. Ett sätt att leva som är höljt i dunkel för många.

Men där arbetar varje dag tiotusentals människor; människor som har kriget som yrke.

Fyra av dem träffar du i veckans Vardagsvis:

- Överste Svante Kristenson, chef för Militärkommando Väst.**
  - Fänrik Göran Olinder, som valt att göra karriär inom försvaret.**
  - Gerd Larsson, som började som lotta på 40-talet. Nu är hon byråintendent på staben för Militärkommandot.**
- Jonas Hallberg, värnpliktig.**

**”Jag är
medlem i
Sveriges
största
freds-
rörelse”**

Överste Svante Kristenson på trappan till kanslibyggnaden ute på KA4 i Göteborg.

En representant för försvaret, makten, myndigheten. För många också en representant för våld, överhet, krig – ett riskmoment i modern demokrati.

– Jag ser mig som medlem i Sveriges största fredsrörelse, säger han själv. Svante Kristenson, 51 år, är chef för Militärkommando Väst, som KA4 (Älvsborgs kustartilleriregemente är en del av).

Han har haft sin tjänst i ett och ett halvt år och dessförinnan var han i nästan fyra år regementschef på just KA4.

Han har haft förmånen att i hela fem år ha fått vara kvar i Göteborg

– eller i varje fall förmånen att få vara kvar på samma plats.

För en svensk yrkesmilitär är en flyttfågel.

Svante Kristenson har flyttat åtta gånger med fru och barn under sin militära karriär. Han har tjänstgjort från Härnösand i norr till Karlskrona i söder, från Gotland i öster till Göteborg i väster.

Det är ett måste för en officer – om han vill avancera.

– Gamla chefer slutar av en eller annan anledning, nya ska till, säger han. Det är naturligt att vi får flytta ofta och mycket. Det är också ett led i vår egen erfarenhet.

Svante Kristenson har varit yrkesmilitär sedan 1955. Men han blev det av en tillfällighet.

– Jag hade inga tankar på det när jag ryckte in i lumpen en gång, säger han.

Fast han var i alla fall inställd på att bli reservofficer när han började värnplikten i Skåne – Svante Kristenson är född och uppvuxen i Helsingborg.

Han trivdes direkt innanför grindarna – fast han ser den militära verksamheten som minst av allt inlåst bakom någon hög mur.

– Vad jag trivdes med från början och fortfarande gör är att få vistas och verka i en miljö som ger frihet och oberoende. Här får jag bestämma och ta ansvar.

– Dessutom har jag alltid varit road av teknik och just kustartilleriet, som jag tillhör, är ett mycket tekniskt vapenslag. En annan sak som KA ger mig är närheten till havet och skärgården. Där finns en frihet som ingen annanstans.

– Sedan 1955 har han verkat inom KA – och samtidigt som han flyttat från tjänst till tjänst i riket har han stigit i graderna. Från fänrik till löjtnant, kapten **major och nu överste.**

– Men jag ser mig inte som en karriärist. Det har bara handlat om

att försöka göra ett bra jobb på varje befattning. Sedan har jag haft turen att bli uppskattad.

Han har aldrig stannat upp; och heller aldrig tackat nej till en ny befattning, ett nytt flyttlass.

– För mig gäller det lojaliteten mot yrket. Jag visste redan när jag började att det kräver att jag rör på mig. Finns det behov av att få systemet att fungera måste man ställa upp. Så enkelt är det!

Samtidigt är just förflyttningarna den stora nackdelen med officersyrket. Många väljer också att låta familjen stanna på en ort och själva långpendla.

– Men jag har aldrig gjort det, säger Svante Kristenson. Jag har haft turen att ha en fru som ställt upp helt på mig och själv inte strävat efter en fast befattning.

Men nu arbetar hon i Göteborg.

– Vilket känns väldigt bra. Varje människa behöver en självständig funktion – det ger en nödvändig självrespekt.

Svante Kristenson verkar inte bara gift med sin fru. Han verkar också vara det med sitt arbete

Som chef för MKV basar han över en stor organisation: 750 fast anställda, 600-700 värnpliktiga och han har hand om en budget på 200 miljoner kronor om året.

Han ska också se till att MKV uppfyller sina mål:

- Producera krigsförband för västkustens försvar till lands och sjöss.
- Underhålla, förvalta och förnya materiel, befästningar, mark och byggnader.
- Ansvara för grundutbildningen vid KA4.

Under honom står också helikopterdivisionen på Säve och en vedettbåtsdivision. Han är även garnisonchef för Göteborg.

– Och på helger sysslar jag med hemvärns- och frivilligorganisationer, säger han och medger att det inte blir mycket fritid över.

– Den tid som blir över ägnar jag åt min vid det här laget rätt luttrade familj. Hur ser en normal dag ut för dig?

– Det finns ingen, säger han frankt. Några arbetstidsregler gäller inte. Jag är alltid igång – det vimlar av akuta ärenden att ta tag i.

Nu i vår sysslar han bland annat med budgetering och planering för de kommande två åren och bestämmer vilka resurser som ska tilldelas en kommande stor repetitionsövning på Västkusten.

– Och så är det alltid beredskapsfrågan, säger han. Vi måste ständigt vara vaksamma och ha koll på territorialvattnen i Skagerack och Kattegatt.

I jobbet har han kontakt med en mängd officerare – både nedåt (sin stabschef, sin ställföreträdare och enhetschefer) och uppåt (militärbefälhavaren i Skövde och Milostaben).

– Hela min tjänst är utåtriktad. Den bygger på kontakt med människor.

Han har också tid att lämna sitt skrivbord i den vackra gamla kanslibyggnaden vid Käringberget.

– Speciellt på sommaren måste jag ut i skärgården. Då leder jag själv utbildningen för våra värnpliktiga.

Vad är viktiga egenskaper i en tjänst som din?

– Kunskap, erfarenhet, vilja, energi, rimlig fallenhet för ekonomi, samarbetsförmåga och naturligtvis en viss kompetens när det gäller ledarskap.

Har du de här egenskaperna?

– Ha, det får andra svara på.

Och andra tycker han har det. I rikt mått. Dessutom humor och distans – något som gör honom till en trivsselfaktor, som en officerare uttrycker det.

Fast humorn dämpas och allvaret lyser fram i Svante Kristensons ögon när han talar om det svenska försvaret och om den som han tycker omöjliga ekvationen mellan pengar och uppgift.

I mitt inre gnager tvivlet på om vi verkligen kan lösa vår uppgift, säger han. Jag är allvarligt oroad. En sak är klar: vi kan inte försvara hela landet utan måste koncentrera oss. Det kräver snabba omgrupperingar och det vet jag inte om vi klarar.

I krig blir Svante Kristenson chef för stridande förband som försvarar Västkusten. Hur föreställer du dig det stora kriget?

– Det är oerhört svårt att över huvud taget göra det. Vi har haft fred så länge i Sverige – det enda vi har att gå efter är övningar och fantasispel.

Ändå vet han bättre än de flesta andra svenska officerare vad ett krig innebär. Svante Kristenson var chef för den svenska FN-bataljonen på Cypern när turkarna anföll den norra delen av ön 1974.

– Jag känner till påfrestningarna i en krigssituation. Hur jäkligt det är, hur fruktansvärt.

Men det är det här du utbildar dig för; att strida, att föra krig!?

– Nej, jag ser det inte så. Det yttersta syftet med mitt yrke och hela försvaret är att vara krigsavhållande, att se till att en angripare helt enkelt inte vågar ge sig på oss.

Och när han avtackar den värnpliktiga åldersklassen brukar han säga samma sak är efter år:

– Paradoxen är ju att ju mer skickliga ni är, ju större er förmåga är, ju större tilltro ni sätter till era befäl desto större chans har ni att aldrig bli prövade i den förmågan.

– Och det är det som driver mig och som gör att jag tror hundra procentigt på vad jag sysslar med.

Hans synsätt kommer också fram i ideliga debatter med den svenska freds rörelsen. Han hävdar:

– Jag tillhör Sveriges största freds rörelse!

Möter du någon förståelse för den synpunkten?

– Ja, det tycker jag. Från nästan alla – värnpliktiga, politiker, "vanliga" människor. Den negativa synen mot militärer som kom fram i samband med studentrevolten 1968 är nästan helt borta.

Men om svenska folket förstår Svante Kristenson och landets övriga militärer vill de enligt honom inte se verkligheten.

– Vi lever i en törnrosasömn i det här landet. Ibland vaknar vi upp brutalt – som när ubåt 137 plötsligt står där på grundet mitt i Karlskrona skärgård eller när Olof Palme mördas mitt på öppen gata i Stockholm.

Vi måste lära oss att våldet finns här på jorden mitt ibland oss. Och att vi måste skydda oss mot det.